

ประโยค ป.ธ. ๘  
 แต่งฉันทภาษามคร  
 สอบ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามครโดยฉันทลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ด้วย ฯ

ไตรลักษณ์หรือสามัญลักษณ์ เป็นลักษณะร่วมที่มีแก่สิ่งทั้งหลาย เป็นสามัญเสมอเหมือนกัน คือทุกอย่างที่เป็นสังขารล้วนไม่เที่ยง คงทนอยู่ไม่ได้ ทุกอย่างที่เป็นธรรมไม่ว่าจะเป็นสังขารหรือวิสังขารก็ล้วนมิใช่ตน ไม่เป็นอัตตาเหมือนกันทั้งสิ้น ไตรลักษณ์โดยย่อคือ อนิจจตา ความไม่เที่ยง ไม่คงที่ ไม่ยั่งยืน เป็นภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไป ที่ว่าเป็นอนิจจังก็ด้วยเหตุผลเหล่านี้ คือ เพราะเป็นไปโดยการเกิดและการสลาย คือเกิดดับๆ มีแล้วก็ไม่มี เพราะเป็นของแปรปรวน คือเปลี่ยนแปลง แปรสภาพไปเรื่อย ๆ เพราะเป็นของชั่วคราว อยู่ได้ชั่วขณะ สังขารทั้งหลายเมื่อมองดูรู้เห็นตรงตามสภาพของมันแล้ว ก็จะไม่พบความเที่ยงเลย ถึงคนจะพยายามมองให้เห็นเป็นเที่ยง มันก็ไม่ยอมเที่ยงตามที่คนอยาก ทุกขตา ความเป็นทุกข์ ภาวะที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นและสลายตัว ภาวะที่กดดันฝืนและขัดแย้งอยู่ในตัว เพราะปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพเป็นอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป จะทำให้คงอยู่ในสภาพนั้นไม่ได้ ที่ว่าเป็นทุกข์ก็ด้วยเหตุผลเหล่านี้ คือ เพราะมีความบีบคั้นอยู่ตลอดเวลา คือถูกบีบคั้นตลอดเวลาด้วยความเกิดขึ้น ความเสื่อมโทรม และความแตกสลาย เพราะเป็นสภาพที่ทนได้ยาก คือคงทนอยู่ไม่ได้ คงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ จะต้องเปลี่ยน จะต้องกลาย จะต้องหมดสภาพไป เพราะความเกิดขึ้นและความเสื่อมสลายนั้น เพราะเป็นที่ตั้งแห่งทุกข์ เป็นสภาวะที่รองรับแห่งทุกข์เมื่อมาสัมผัสกับสัตว์บุคคล ตัวตนเราเขา เพราะแย้งต่อความสุข คือโดยสภาวะของ

มันเองที่ถูกปัจจัยทั้งหลายบีบคั้นขัดแย้งและคงสภาพอยู่ไม่ได้ มันก็ปฏิเสธ ภาวะราบรื่นอยู่ในตัว อนัตตตา ความเป็นอนัตตตา ความไม่ใช่ตัวตน ความไม่มีตัวตนแท้จริง ที่จะเป็นเจ้าของครอบครองสิ่งบังคับให้เป็นไปอย่างไรก็ได้ ที่ว่าเป็นอนัตตาก็ด้วยเหตุผลเหล่านี้ คือ เพราะเป็นสภาพว่าง ปราศจากตัวตน ที่เป็นแก่นเป็นแกน ว่างจากความเป็นสัตว์บุคคล ตัวตน เราเขา เพราะเป็นสภาพไร้เจ้าของ เพราะไม่เป็นไปในอำนาจ ไม่ขึ้นต่อผู้ใด เพราะแย้งต่ออัตตา เพราะเป็นกองแห่งสังขารล้วน เพราะเป็นไปตามเหตุปัจจัย ความเข้าใจหลักไตรลักษณ์นี้ ก่อให้เกิดคุณค่าอย่างยิ่งด้านการทำจิต ทำให้รู้เท่าทันตามความเป็นจริงว่า สิ่งทั้งหลายที่ปัจจัยปรุงแต่งล้วนไม่เที่ยงแท้ไม่ยั่งยืน ต้องเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ทำให้มองเห็นออกว่า นั่นไม่ใช่ของเรา เราไม่ใช่ นั่นไม่ใช่ตัวของเรา เมื่อรู้และเข้าใจอย่างนี้ก็จะไม่ประมาท ไม่มัวเมา ย่อมจะมีสติอยู่กับตัว เร่งสร้างสรรค์ทำความดี กระตือรือร้นชวนช่วยในการทำกิจหน้าที่ให้สำเร็จ ฯ

---

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘  
ตัวอย่าง แต่งฉันท์ภาษามคธ  
พ.ศ. ๒๕๖๘

|          |                       |                        |
|----------|-----------------------|------------------------|
| ปฐยาวัตร | สามณณลกขณํ นาม        | อนิจจตา จ ทุกขตา       |
|          | อนตตตา จ อิจฺเจวํ     | ติวิธํ โหติ เกทโต      |
|          | อิทํ อปรนาเมน         | ติลกขณนฺติ วุจฺจติ     |
|          | ธมฺมา หิ สงฺขตานิจฺจา | ทุกฺขา จ โหนฺติ สพฺพโส |
|          | สงฺขตาสงฺขตา สพฺเพ    | อนตฺตา โหนฺติ เอกธา    |
|          | อตฺโถ อนิจฺจตาทีนํ    | เวทิตพฺโพ สรूपโต       |
|          | รูปาทิปญฺจนฺธานํ      | อุปปาทวยธมฺมตา         |
|          | เตสํ วิปริณาโม จ      | ตาวกालิกตา อถ          |
|          | นิจฺจตาปฏฺิเขโป จ     | อนิจฺจตาติ วุจฺจติ     |
|          | อภินฺนหีปนณฺเฑว       | ทุกฺขโม ทุกฺขวตฺตตฺตา  |
|          | สุขสฺส จ ปฏฺิเกโป     | ทุกฺขตาติ ปวฺุจฺจติ ฯ  |

|           |                                     |
|-----------|-------------------------------------|
| วสันตติลก | ยา สฺสณฺณตา อวสวตฺติ อนิสฺสรตฺตํ    |
|           | อสุสํมิกตฺตมถ อตฺตนิเสธนณฺจ         |
|           | สา โวหริยติ วิทฺธิ อนตฺตตฺตาติ      |
|           | สา เหตุปฺจยวเสน สยมปวตฺตตา          |
|           | สงฺขารปฺนฺชสฺสทิตา วิคตตฺตสฺสรา     |
|           | นิสฺสตฺตกา ภวติ ตฺถจฺจนสภาวมตฺตตา ฯ |

## อินทรวงศ์

สงฺขารธมฺมา อฐฺวา อนิจฺจกา  
 ทุกฺขา อนตฺตา จ ภวนฺติ เภวถึ  
 ตสฺมา หิ โปโส ปรมตฺถเปกฺขโก  
 ปจฺจกฺขโต วุตฺตมิมิ ติลกฺขณํ  
 สมปฺสฺสฺมานโน สติมาปฺมตฺตโก  
 กลฺยาณกมฺเม ปสฺสุโต สวีริโย  
 กิจฺจานิ สาเชติ สุเขน อตฺตโน  
 เอวํ สทา สาทฺถมิมิํ ติลกฺขณนฺติ ฯ

---